

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Nilla Svensson, som berättade en hel del från
den här trakten yttrade: "Jag är så ihägkommen, så jag
minns, när jag tappte mina skor, när jag var sex år."

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Skogssnuvan.

En påg skulle gå och möta sin mor, som varit ute i skogen och plockat bär. Han träffade en kvinna och trodde, att det var modern och sade: "Kommer I nu mor", men kvinnan bara grinade, och sedan såg han henne aldrig. En stund senare mötte han sin mor och utropade: "Jag trodde jag mötte Dig häruppe, mor!" Men mor hon förstod, att det var något galet och sa': "Tig stilla here."

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—
3
—

Skogssnuvan.

Mor skulle gå och hämta kreaturen,
som voro uppe i Hallaryds socken. På vägen mötte hon någon.
Hon trodde först, att det var någon undantagskäring, men
snart blev mor förvillad, och så kom hon underfund med,
att det var skogssnuvan. Till skydd mot denna vände hon
genast undertröjan.

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Skogssnuvan.

Skogssnuvan hade en man, och han
såg ut som vilken annan karl som hälst.

En man, som var i skogen och kolade,
fick se skogssnuvan en gång. Hon såg grann ut på ena si-
dan men på den andra var hon ihälig.

Skeie
V. Gårdge
Vissefjärda
Året är 1931

4170

Myt. Olle Thulin

Ber. Minns Örnber

Född 1850

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—
5

Mjölkaharen.

Det var något riktigt häxeri med den.

Den var tillverkad av två träpinnar, som voro brända i bægge ändarna. Den liknade en hare. Mor brukade alltid vara så rädd, att vi skulle bränna en tjärsticka i bægge ändarna. En sådan käpp skulle de sticka in i ett nystan med blånor och läsa en del formler ur trollböcker, och så blev det en mjölkahare. Den som hade en sådan kunde taga mjölken från andras kreatur och få den till sina egnar.

Det var jägare, som sköt på sådana harar och trodde de voro levande harar, men när de kommo fram, sågo de bara ett par brända pinnar i ett blånenysta.

Det finns nog de, som kunna göra mjölkaharar även nu. Vi miste vår mjölk för inte så länge sedan.

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Skrock.

Det var så mycket skrock som folk trodde på från hedningatiden. Det påstäs, att åskan slagit ihjäl det nu. De gamla brukar säga: "Nu för tiden vill folk ej tro på Gud, men när åskan går, skulle de väl förstå det."

Skatorna.

Skatorna höllo de mycket av. De voro lyckans djur. Riva ner ett skatbo ansågs vara mycket farligt. "Vad tar Du dig till here, inte ska Du riva ner ett skatbo! Du ska få se, att Du blir av med något!"

4170

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Göken

Göken var den mest välkommne gästen. När han slutat att gala, så blev han till en hök. En del påstodo, att han tog en annan skepnad och stannade här om vintern också.

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—
9

Korpen.

Korpen skrek, då något kreatur dog och
likaså när det blev ändring på väderleken:

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Svalan.

Om vintrarna lågo svalorna vid något
kärr. De voro så glada att flyga omkring kärr.

4170

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

Snoken.

Snokar var det tur med. Inte längre tillbaks än för ett femtiotal år sedan brukade folk sätta ut mjölk till dem.

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

Övernaturliga makter.

På ett ställe i Holma var en kista nedgrävd. När de varo i färd med att gräva upp den och de kommit så långt, att de hörde någonting skramla i den, fingo de se eldsvåda i byn och måste allesamman skynda dit. När de kommo tillbaka igen till platsen, där kistan funnits,funno de ingenting, utan kistan var försvunnen.

Skatt.

På Rasberg i Visseltofta skulle det vara en skatt nedgrävd. En drake vaktade den. En gubbe gick förbi där en natt, och då låg där en rysligt stor orm. Gubben var då så rådig, att han slog ihjäl den. En tid efteråt gick han samma väg igen och fick då åter se en stor orm ligga på samma ställe. Han försökte slå ihjäl den också, men det gick ej. Gubben vart isällt mycket sjuk. Det var några övernaturliga makter, som han kommit i vägen för.

Västergötland

4170

Hed Thulin 1931.
Pernilla Swanson
f. 1850 i d.

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

Goenisse.

I Vekenstorp fanns en gammal gubbe,
som hade en goenisse. Det var bra, han drog till huset.
På julafton skulle han alltid ha gröt och öl, vilket de
satte ut till honom i ladugården. Vid jul skulle han även
ha nya kläder, ty han skulle alltid vara fin. De som hade
en goenisse blev mycket rika. Den kom ej själv, utan det
var mycket konstigt med att få en. Den var en insekt, som
man hade i ett glas, och som man skulle mata med sitt eget
blod, och av denna insekt blev det en goenisse. Den var
till att börja med en liten obetydlig insekt, men växte
oerhört då den blev matad med blod. Han skulle ha en liten
lykta i handen.

4170

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

Trollen.

Jag har en gång varit med far vid
Trolle Ljungby och sett stenen, som trollen dansade om-
kring. Far ville, att jag skulle gå omkring den, men jag
gick bara halvvägs.

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16

Trolltyg.

Om man var ute och körde och råkade ut för trolltyg, så skulle kusken taga av betslet av hasten och se genom ringarna (se genom betslet) på huvudstolet. Då sågo de en liten gubbe och sedan visste de vad det var för trolltyg.

4170

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17

Trolltyg.

Erik Persson hade varit ute och kört
och skulle köra hem på natten. När han kom till Varaängen
gick ett hjul av vagnen, just som han kommit genom ledet,
och han såg ett stort eldsken. Han satte på hjulet, men
det föll av på nytt, och så höll han på flera gånger.
På en gård i närheten, där man hade höstagille, sågo de
ljusskenet. Till slut fick Erik Persson be om lov att få
gå hem. Följande dag fingo drängarna gå och hämta häst
och vagn ner i vängen.

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18

Trolltyg.

Det var en person, som kom med en bil och skulle förbi Hallaryds kyrkogård, men mitt för kyrkogården stannade bilen utan någon orsak, och det var ändå en van chaufför, som körde. De fingo sätta för hästar, men först gick det ej ändå. Först efter en lång stund fingo de bort bilen. Följande dag var det en, som hängde sig strax där intill.

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19

Trolltyg.

Det var en liten pojke, som lekte med
nägot i bäcken, det var skum. Han kastade sten på skummet,
Ju mer han kastade, ju värre blev det. På natten låg pojken
uppe på ett rum. På morgonen fanns han ej däruppe. Trollen
hade dragit ut honom genom en liten glugg och hårtuvsar
hade fastnat i fönsterkarman. Sedan hittade de honom ute
på en vång långt därifrån.

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

Trolleri.

Den, som var lojd, kunde taga smör från
andra. Häremot hjälpte stål. Man skulle hänga en hästska
eller ett kors över fähuset. Kors skulle det alltid vara
julafton.

Sven
T. Göringe
Visseltofta
1938

4170 *Björn 25 off Thulin
Bör. 25 Rosella Söder
Jodf 1850 i Visseltofta*

Skörden.

a Den första sädeskarven och det
första hoet, som bärgetades in, skulle korna ha på julaf-
ton. På julnatten kunde djuren tala. Om de förlilla och
voro stygga vid hästarna, så fingo de hora det julnatten.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21

11 am

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

22

Varsel om död.

Om en fågel knackar på fönstret, får man snart bud om dödsfall. "Jag satt och vävde, och en fågel kom och knackade tre gånger på rutan, och strax efteråt fick jag bud om, att far var död."

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23

Årsgång.

Förr om jularna gick man ade-
gäng (års). Det skulle ske julanatten. Då fingo de ej se något
före kl. 12. De skulle gå till 2 kyrkor till portarna. De fingo
ej handskas med eld, ej prata, ej äta, ty då gällde det ej. Se-
dan skulle de titta in genom fönstren, då fingo de se familjen
sitta runt borden, och de som skulle dö under foljande år sut-
to huvudlösa.

J.M.
Västra Göinge hä
Bjästads församling
1931.

4170

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Uppf. Olof Melin
Fors. Birgitta Trenn
J. 1850.

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

24

Midsommarnatten.

Flickorna skulle på midsommar-
natten ställa fram ett glas med vatten. Var det något glas,
där vatnet sjunkit under natten, så hade den tillkommande
varit där och druckit ur glaset.

4170

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

25

Midsommarnatten.

Om de offrade något i en källa sju
torsdagar å rad, och sedan gingo dit midsommarnatten, så skul-
le de få se sin tillkommandes spegeibild i källan.

En kvinna gick till källan, men hon
fick bara se en fröa där.

Sk.
V. Göinge 2d
Värestugan
1931

4170 Uppr. O. Thulin
Finspings
Bei. Pennila Svart
J. 1820 i Värestugan
Näcken.

Näcken fanns i ådrag, allra helst där ån forsade vid stendrag. Han var som en stor skäggig jätte. I början av aderton hundratalet var här en norrmän, som skollärare för prästens barn. Han kunde spela näckens polska och kunde aldrig sluta, utan alla måste börja dansa. De dansade och dansade utom dörren, och hade de fått hålla på, hade de dansat ner till näcken i ån. Det var ingen annan hjälp än, att någon kom och skar av strängarna på fiolen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—
26

Skränke
V. Göinge
Vässättofta
MHS 1931

4170 (M) Das Olaf Trolle
Per Penilla Persson
född 1850 i Vässättofta

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

27

Havsfru.

Även fanns en havsfru, vilken var mycket vacker. Den ena hälften av kroppen liknade en människokropp, den andra hälften hade formen av en fisk.

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

28

Anders Hansson.

En av kommunalgubbarna i Hallaryd hade rymt med kassan och kommit långt nedåt Broby skogar. De andra styrande i socknen gingo då upp till Anders Hansson. Den som rymt fick då se en stor röd hund med eldögon. Han försökte gå omkring den, men vart han såg, så vart det hundar. Sedan visste han knappast någonting, det bara susade genom skogen, och snart var han tillbaka i Hallaryd igen utan att ha forskingrat ett enda öre,

Anders Hansson.

Det var en gubbe, Stick-Ola, som var full av spektakel. En gumma skulle gå till Anders Hansson och söka för en glytt. Hon var ända från Osby. Stick-Ola frågade vart mor skulle gå, och gumman svarade, att hon skulle till Anders Hansson. "Då behöver mor ej gå längre, ty jag är Anders Hanssons påg," sa Stick Ola. Detta tyckte ju gumman var bra och gav Stick-Ola en tolvskilling. Anders Hansson fick bud om vad som hänt. När Stick-Ola den kvällen hade lagt sig måste han upp igen och begiva sig ut att springa byxelös, och makter drev honom ända upp till Anders Hansson. Då han kommit dit, sa Anders Hansson: "Goddag min son", och sedan fick Stick-Ola be om förläTELSE. Sedan fick också gumman gå dit.

Thörne, Tjärnby förs.
magd. av Olaf Thörne
1931,

4170

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

30

Anders Hansson.

Anders Hansson hade svartkonstböcker. En gång började en tjänsteflicka att läsa i dem, då Anders Hansson var ute och höstade. Flickan var annars strängt förbjuden därtili. När flickan började att läsa, kom det överallit fullt av små tomtenissar. Anders Hansson fick osynligt meddelande om, att flickan tagit hans böcker och satt och läste, och han skyndade hem. Han fick fatt i böckerna och läste på ett annat ställe och befriade flickan från tomtarna.

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

31

Anders Hansson:

Anders Hansson hade också bekant-
skaper från en annan värld.

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

32

Likvatten.

Förr tvättade man alltid hela liken och tog vara på det vatten vari den döde tvättats. (Likvatten). På begravningsdagen skulle någon, som blev kvar hemma under begravningen, taga med sig likvattnet och gå en bit och kasta ut sådant. Då kunde den döde ej gå längre än dit.

Maran
Väster Götinge härad
Visselebygd
Årsdag 1931

4170
Märk av Alf Thulin
Ber. Emma Rosdorff
Född 1850 i Visselebygd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

33

Maran.

Maran var olyckliga hängångna människor,
som ej hade någon ro. Den kunde fördärva både folk och
hästar. Den kunde vara mycket liten och kunde komma in
genom lykta dörrar. Om en människa blev besatt av maran
kunde hon inte tala.

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

34

Gastakramade.

Gastar voro sådana människor, som gingo igen. Gick man vägen fram och ej såg en sådan utan stötte mot den, så blev man gastakramad och mycket sjuk. Somliga människor hade förmågan att se gastar och sådana gingo ju ur vägen. En gång var jag ute och gick tillsammans med en gumma, som hade sådan förmåga. Rätt som det var stötte hon till mig och sade: "Ser Du ej!" Jag såg dock ingenting.

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

35

Drakar.

Jag har sett en drake, som flög i luften. Jag var då i Hastrup. Han var litet längre än en vanlig katt, hade katthuvud och såg för övrigt ut som en fisk. Den flög åt havet, och jag tog ingen skada. Sedan har jag aldrig sett något sådant.

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

36

Gammalgäddan.

I varje sjö finns en gammalgädda.

Det var något trolltyg, som hade form av en gädda. I Kylle
göl var Marie Johannes och fiskade en gång. Han fick upp
en hiskeligt stor gädda. I samma ögonblick som han skulle
draga upp den, gav hon till ett gapskratt, och han måste
hugga av reven.

4170

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

37

Gammalgäddan.

En annan gång var det en som fick upp en stor gädda, som skrek: "Släpp, Stubbe skärta, så ska Du få flera igen!". Han släppte gäddan och följande dag var det så mycket fisk i sjön, att fiskdonen knappast höllo.